

College van Toezicht collectieve beheersorganisaties

Auteurs- en naburige rechten

Zijne Excellentie
De Minister van Rechtsbescherming
De weledelgestrenge heer
drs. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Postadres:
Postbus 15072
1001 MB Amsterdam

Bezoekadres:
Herengracht 566
1017 CH Amsterdam

Telefoon: 020 30 30 261

Internet: www.cvta.nl

Contactpersoon	V. Eiff
E-mail	info@cvta.nl
Datum	20 december 2017
Ons kenmerk	2017180
Bijlage(n)	-
Onderwerp	Aanbieding rapport "Toezicht op collectief beheer auteurs- en naburige rechten 2016"

Excellentie,

Bijgaand treft U aan ons vastgestelde rapport "Toezicht op collectief beheer auteurs- en naburige rechten 2016", waarin de resultaten van ons toezicht op de sector van het collectief beheer over het jaar 2016 zijn opgenomen. Anders dan vorige jaren hebben wij dit rapport relatief laat na afloop van het verslaggevingsjaar opgeleverd. Dit is een gevolg van ons besluit om een toezichtrapport op te leveren, waarin de definitieve cijfers van de grootste collectieve beheersorganisatie (CBO), zijnde Buma Stemra, zijn betrokken. Als gevolg van een integriteitsonderzoek dat Buma Stemra in 2017 heeft laten uitvoeren, waarin ook de effecten op de financiële huishouding en de verantwoording hierover in eerdere jaren aan de orde is gesteld, is de jaarrekening 2016 van deze CBO eerst op 30 oktober 2017 definitief vastgesteld.

Wij willen U in verband met ons toezichtrapport over 2016 als volgt informeren.

1. Toename van het aantal verzoeken om handhaving

Een in 2015 ingezette ontwikkeling van een toename van verzoeken om handhaving van belanghebbenden heeft zich in 2016, maar tot op heden ook in 2017, voortgezet. In 2016 behandelde het CvTA 11 verzoeken om handhaving (2015: 9). Dit is in tegenstelling met de verwachtingen rond de in juli 2013 van kracht geworden Wet toezicht, waarbij het CvTA niet langer als klachtorgaan van de CBO's optreedt. De gedachte was destijds dat betalingsplichtigen of rechthebbenden met klachten over deze CBO's zich richten tot de CBO's zelf, de Geschillencommissie Auteursrechten Zakelijk, of de burgerlijk rechter. In de praktijk weten de betalingsplichtigen en de rechthebbenden het CvTA evenwel goed te vinden, indien zij van mening zijn dat de CBO's niet of onvoldoende functioneren conform de wettelijke vereisten. Daarmee functioneert het CvTA de facto als 'klachtorgaan' van CBO's voor zover deze klachten betrekking hebben op mogelijke overtredingen van de wettelijke vereisten. Een relatief nieuw fenomeen voor het CvTA daarbij is dat de verzoekers om handhaving dikwijls voorafgaande aan of tijdens de behandeling van het verzoek tevens bij het CvTA een beroep doen op de Wet openbaarheid bestuur (Wob), teneinde de beschikking te krijgen over specifieke informatie van de CBO's om het verzoek beter te kunnen motiveren.

In het geheel van de checks-and-balances bij geschillen tussen belanghebbenden en CBO's staat het CvTA daarmee tussen de alternatieve opties voor beslechting van geschillen: de klachten- en geschillenregelingen voor de betalingsplichtigen en rechthebbenden bij de CBO's, de Geschillencommissie Auteursrechten Zakelijk voor geschillen over de hoogte van het tarief, de Autoriteit Consument en Markt voor vermoedens van misbruik van marktmacht en oneerlijke concurrentie en de burgerlijk rechter. Bovendien biedt de Geschillencommissie Auteurscontractenrecht sinds oktober 2016 de mogelijkheid voor de belanghebbenden van de CBO's om onderling (tussen uitgevers/producenten enerzijds en makers anderzijds) geschillen te beslechten.

De toename van het aantal verzoeken om handhaving en de afhandeling daarvan door het CvTA heeft als voordeel dat meer duidelijkheid komt over de specifieke eisen en normen waaraan de CBO's in verschillende

omstandigheden moeten voldoen op grond van de wet. Dit komt niet alleen de toezichtpraktijk ten goede, maar vooral door de voorbeeldfunctie het functioneren van de sector van het collectief beheer als geheel. Wel leidt dit tot een verdere verhoging van de werkdruk aan de zijde van het CvTA en aan die van de CBO's.

2. Nieuwe Wet toezicht per 26 november 2016

Per 26 november 2016 is een nieuwe Wet toezicht van kracht geworden. Deze wet implementeert de in 2014 vastgestelde EU-Richtlijn Collectief Beheer van auteurs- en naburige rechten en de multi-territoriale licentieverlening voor online muziekgebruik. Het voorbereiden op deze nieuwe wet, die tegen het einde van het toezichtjaar 2016 van kracht is geworden, heeft zowel van ons College als van de sector van het collectief beheer in 2016 veel aandacht gevraagd. De CBO's moeten op grond van deze nieuwe wet aan een groot aantal extra eisen en verplichtingen voldoen, onder andere op het gebied van de governance, de financiële administratie en verantwoording, de informatievoorziening en communicatie naar de betalingsplichtigen en rechthebbenden en het tempo waarin de geïncasseerde gelden onder de rechthebbenden moeten worden verdeeld. Bovendien neemt, door wijziging van de regels welke CBO's aan het wettelijke regime moeten voldoen, het aantal CBO's onder toezicht toe. Daarnaast worden de zogeheten onafhankelijke beheersorganisaties (OBO's), dit zijn organisaties voor collectief beheer mét winstoogmerk zonder zeggenschap door rechthebbenden, onder het wettelijke regime en daarmee onder het toezicht gebracht.

Het CvTA heeft zich op deze forse veranderingen in 2016 grondig voorbereid. Zo heeft het CvTA in 2016 in overleg met onder andere de brancheorganisatie van het collectief beheer en met behulp van een tweetal bijeenkomsten, waarin alle relevante vertegenwoordigers van organisaties in en rond het collectief beheer hun inbreng konden leveren, een aanloop genomen naar een nieuw *Beleidskader Toezicht*, waarin de nieuwe wettelijke vereisten zijn vertaald naar toezichtbeleid. Begin 2017 heeft het CvTA dit nieuwe *Beleidskader Toezicht* vastgesteld. Daarnaast is het CvTA in 2016 gestart met het in beeld brengen van nieuwe, nog niet bij het CvTA bekende, CBO's en OBO's.

Het CvTA heeft het jaar 2017 aangemerkt als overgangsjaar, waarin de CBO's geacht worden de inrichting en opzet van de organisatie aan te passen aan de nieuwe wettelijke vereisten. Vervolgens wordt 2018 gezien als het eerste

jaar, waarin het CvTA er ook op zal toezien dat de CBO's en OBO's conform deze nieuwe inrichting en opzet werken en functioneren.

3. Evaluatie Wet toezicht 2013

Eind 2016 heeft uw voorganger het evaluatierapport van het WODC naar het functioneren van de in 2013 van kracht geworden Wet toezicht en het kabinetstandpunt naar aanleiding van deze evaluatie aan de Kamer aangeboden. In dit kabinetstandpunt wordt geconstateerd dat een solide basis is gelegd voor het toezicht op het efficiënt en transparant functioneren van de CBO's. Gelet op de relatief korte periode waarop de evaluatie toeziet, heeft het College het nieuwe instrumentarium van de Wet toezicht 2013 nog niet ten volle benut. Dit neemt niet weg dat uw voorganger voorgesteld heeft de positie van ons College op een aantal onderdelen verder te verstevigen. Dit betreft onder meer de mogelijkheid om direct een sanctie aan een organisatie onder toezicht op te kunnen leggen, zonder voorafgaand traject van een advies en een aanwijzing, en de mogelijkheid van het kunnen vaststellen van een 'toezeggingsbesluit', waarmee bijvoorbeeld de ACM goede ervaringen heeft opgedaan. Om de capaciteit van onze organisatie te ontlasten heeft uw voorganger voorgesteld het specifieke toezicht op de Wet Normering Topinkomens (WNT) voortaan door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties te laten uitvoeren.

Het College ziet met belangstelling uit naar de consultatie en behandeling van het wetsvoorstel.

4. (Keten)kosten

Ook over het verantwoordingsjaar 2016 heeft het CvTA de kosten getoetst die de CBO's maken voor de incasso bij de gebruiker, het beheer van gelden en de verdeling van gelden naar de rechthebbenden aan de normen zoals deze zijn opgenomen in de Wet toezicht (2013) en nader zijn uitgewerkt in de AMvB betreffende beheerskosten (Besluit van 28 januari 2015, Staatsblad 2015, nr. 38).

Wat betreft de kosten en kosten-efficiency van de sector als geheel blijft 2016 achter bij de situatie in 2015, terwijl het totale incasso-volume van de sector in 2016 (€ 451 mln.) vrijwel gelijk is gebleven met dat van 2015 (€ 450 mln.). Het gemiddelde kostenpercentage ten opzichte van incasso en ten opzichte van repartitie is voor de sector als geheel in 2016 licht toegenomen

in vergelijking met 2015 tot respectievelijk 11,4% en 11,6%. Dit was respectievelijk 11% en 11,4% in 2015. Hoewel sprake is van een lichte toename, bevinden deze kostenpercentages zich beneden de wettelijke drempelwaarde van 15%. De toename (+3,9%) van de totale beheerskosten voor de sector als geheel in 2016 is ten opzichte van deze kosten in het voorgaande jaar (2015) hoger dan de wettelijke drempelwaarde van de ConsumentenPrijsIndex; de CPI bedroeg in 2016 0,3%.

Verder constateert het College dat ook de kosten van het verdelen van gelden in de keten - waarbij meer dan één CBO betrokken is bij het proces van incasseren van gelden bij de gebruiker en verdelen van gelden aan de rechthebbenden – zijn toegenomen ten opzichte van de situatie in 2015. In totaal werd in 2016 € 69,8 mln. via de ketens verdeeld. Dit is 15% van de totale repartitie aan rechthebbenden in 2016. Van deze verdeling via de keten bedroegen de beheerskosten in 2016 18,5% (berekenningsmethode van de sector) en 20,1% (berekenningsmethode van het CvTA). Deze kostenpercentages bevinden zich ruim boven de wettelijke drempelwaarde van 15%.

Hoewel bovengenoemde drempelwaarden voor kosten zijn bedoeld voor de individuele CBO's, geven bovenstaande cijfers een goed beeld hoe de sector van het collectief beheer van auteurs- en naburige rechten als geheel functioneert. Het CvTA constateert daarbij dat de sector in 2016, net als in voorgaande jaren, behoorlijk in staat blijkt te zijn de kosten te beheersen. De kostenbeheersing slaagt minder goed in de situatie waarbij achtereenvolgens twee CBO's zijn betrokken bij het proces van het incasseren van gelden bij de gebruiker en het verdelen van de gelden onder de rechthebbenden (de 'ketenkosten'). Het College zal hierop de CBO's in de keten blijven aanspreken om de noodzakelijke maatregelen te treffen om de gezamenlijke kosten te verminderen. Het CvTA ziet zich hierin gesteund door de nieuwe eisen vanuit de eind 2016 van kracht geworden Wet toezicht en in de gezamenlijk met de sector te ontwikkelen systematiek voor het beheersen van kosten via 'benchmarking', zoals opgenomen in de meest recente AmvB waarin de drempelwaarden voor kostenbeheersing zijn vastgelegd. Gelet op diversiteit van CBO's in de wijze waarop zij de processen van incasso, beheer en repartitie hebben ingericht, dient deze 'benchmarking' het kostenbewustzijn bij de CBO's verder te stimuleren vanuit de visie dat deze beter aansluit bij de door hen gevoerde praktijk.

5. Wet Normering Topinkomens (WNT)

In 2016 is de situatie met betrekking tot de WNT nauwelijks gewijzigd ten opzichte van 2015. Het aantal topfunctionarissen dat bezoldigd wordt boven de maximale bezoldigingsnorm van de WNT in de sector als geheel bedroeg in 2016 7, waarvan één topfunctionaris in 2016 tussentijds is vertrokken. De CBO's en de topfunctionarissen konden allen in 2016 gebruik maken van het wettelijke overgangsregime, zodat het College constateert dat de CBO's conform de WNT hebben gehandeld.

Gelet op het eindigen van de overgangsregeling voor (2) topfunctionarissen die bezoldigd worden boven de WNT-1 norm per 1 juli 2017, heeft het CvTA verscherpte aandacht in 2017 en in 2018 op de afspraken die de CBO's met deze personen maken voor afbouw van de bezoldiging. In het toezichtrapport over 2017 zal het CvTA hieraan aandacht besteden.

Het CvTA heeft in 2016, evenals in 2015, op verzoek van een CBO een voorgenomen vertrekregeling van een topfunctionaris ex ante (in het kader van artikel 5 van de Wet toezicht) beoordeeld. Hoewel het CvTA als toezichthouder conform de gebruikelijke WNT-systematiek eerst een dergelijke regeling toetst bij het opleveren van de jaarrekening (waarin een dergelijke vertrekregeling is opgenomen) en de hierop betrekking hebbende accountantsverklaring, gaf het CvTA hieraan gehoor. In dit geval was het voorlopig oordeel van het CvTA dat de vertrekregeling in overeenstemming was met de vereisten van de WNT.

6. Tot slot

Het CvTA heeft zich sinds het van kracht worden van de Wet toezicht 2013 geconfronteerd gezien met een aantal ontwikkelingen, onder meer van de wetgever, dat ingrijpt op het functioneren van de sector van het collectief beheer van auteurs- en naburige rechten en het toezicht daarop. Dit vereist flexibiliteit en anticiperend vermogen van zowel de sector als onze eigen organisatie. Het College is zich hiervan bewust en ziet zich daardoor genoodzaakt gelet op de beperkte capaciteit om heldere prioriteiten te stellen, mede gebaseerd op een risico-inschatting bij de verschillende organisaties onder toezicht. Incidentele gebeurtenissen, zoals recent het integriteitsonderzoek en de nasleep hiervan bij Buma Stemra in 2017, vragen in ruime mate aandacht van het College, waardoor het College zich beperkt

ziet om meer focus te leggen op een pro-actief en preventief toezichtbeleid. Dit preventief toezichtbeleid acht het College juist van belang om in een vroegtijdig stadium problemen bij de CBO's te herkennen en indien noodzakelijk op een gepaste wijze te kunnen interveniëren. Mede in dat licht ziet het College met belangstelling uit naar de behandeling van de wijziging van de Wet toezicht en de mogelijke gevolgen die dit kan hebben voor het functioneren van de sector van het collectief beheer en ons toezicht hierop.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'i.o. J.W. Holtslag', with a horizontal line underneath.

drs. J.W. Holtslag
voorzitter CvTA

